

Lausunto 1 (2)
7.4.2026
Dnro 107/08.00.02/2023

Puolangan kunta
kunta@puolanka.fi
Maaherrankatu 7
89200 Puolanka

Viite: Lausuntopyyntö 9.3.2026

Lausunto Puolangan Ahvenvaaran tuulivoimahankkeen osayleiskaavaehdotus

Puolangan kunta on pyytänyt mm. Kainuun liiton lausuntoa Ahvenvaaran tuulivoimahankkeen osayleiskaavaluonnoksesta.

Solarwind Finland Oy suunnittelee tuulivoimapuiston rakentamista Puolangan kunnan alueelle. Hankealue on kooltaan noin 1200 ha sijaiten noin 7 kilometrin etäisyydellä Puolangan keskustaajamasta kaakkoon. Hankkeen edellyttämän kaavan valmisteluvaiheessa vaikutuksia arvioidaan seitsemälle kokonaiskorkeudeltaan 261 metriä korkealle voimalalle. Hankkeen sähkönsiirto suunnitellaan maakaapelein kanta- tai paikallisverkkoyhtiön liityntäpisteelle. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti sijaitsee kokonaan Puolangan kunnan alueella. Tuulivoimahankkeen kaavoitus ja YVA-menettely toteutetaan erillisinä, mutta samanaikaisina prosesseina.

Lausunto osayleiskaavaehdotuksesta

Puolangan Ahvenvaaran tuulivoimahankkeen osayleiskaavaehdotus valmisteluaineistoinen on selkeä kokonaisuus. Sitä koskevassa kaavaselostuksessa on tuotu esille Kainuun voimassa olevat maakuntakaavat ja niiden merkinnät ja määräykset pääasiassa riittävästi. Myös Kainuun liiton osayleiskaavan kaavaluonnoksesta antama lausunto 19.6.2025 on myös pääosin huomioitu. Kainuun liitto pyytää edelleen tarkistamaan osayleiskaavan kaavaselostukseen Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 annetut koko maakuntakaava-alueetta koskevat tuulivoimaloiden rakentamisen suunnittelumääräykset. Maakuntakaavamerkinnoistä on hyvä huomioida myös kantatietä (kt) koskeva merkintä.

Osayleiskaavan kaavaehdotuksen kaavaselostuksessa todetaan, että Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 on laadittu kokonaismaakuntakaavana. Kainuun liitto toteaa tarkennuksena, että Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 on vaihemaakuntakaava.

Osayleiskaavan kaavaehdotuksen kaavaselostuksessa tuodaan esille, että lähin maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö Puolangan kirkko sijaitsee viiden kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta. Kainuun liitto tuo esille, että Puolangan taajamassa sijaitsee myös maakuntakaavassa osoitettu Kukkulan maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen kohde.

Ahvenvaaran suunnittelualuetta ei ole varattu Kainuun voimassa olevassa maakuntakaavoituksessa sellaiseen muuhun tarkoitukseen, joka estää tuulivoimarakentamisen. Suunnittelualue sijoittuu voimassa olevan Kainuun maakuntakaavan 2020 aluevarausmerkinnällä osoitetulle maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M). Maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle annetun suunnittelumääräyksen mukaan alueita voidaan käyttää alueen pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös erityislainsäädännön ohjaamana muihin tarkoituksiin, kuten luontais- tai muuhun elinkeinotoimintaan, turvetuotantoon, maa- ja kiviainesten ottoon, haja-asutusluonteiseen pysyvään ja loma-asumiseen sekä jokamiehen oikeuden rajoissa ulkoiluun ja retkeilyyn. Suunnittelumääräyksen mukaan maankäyttöä suunniteltaessa on tuettava metsätalousalueiden yhtenäisyyttä ja toimivuutta.

Ahvenvaaran suunnittelualue sijaitsee Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2030 ja tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 osoitettujen voimassa olevien tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolella. Kainuussa maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueella tarkoitetaan lähtökohtaisesti vähintään kymmenen (10) teollisen kokoluokan voimalan muodostamaa aluetta.

Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista. Kunta tai kaupunki voi siten tutkia omalla kaavoituksella paikallista tuulivoimaloiden aluetta muut maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset huomioiden. Ahvenvaaran tuulivoimaosayleiskaavassa arvioidaan seitsemän voimalan hanketta, mikä ei ylitä maakuntakaavan seudullisuuden rajaa.

Osayleiskaavan kaavaselostuksessa on arvioitu vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön sekä sen suhdetta maakuntaakaavaan. Kainuun liitto esittää harkittavaksi, että kaavaselostuksessa tarkennetaan, miten koko maakuntakaava-alueelle annetut yleiset suunnittelumääräykset ovat vaikuttaneet kaavaratkaisuun tai mahdollisesti sen toteutettavuuteen ja muutoksiin.

Ahvenvaaran tuulivoimapuiston osayleiskaavoituksessa on otettu huomioon Kainuun voimassa oleva maakuntakaavoitus. Osayleiskaavan kaavaratkaisut eivät ole ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa.

Kainuun liitolla ei ole muuta lausuttavaa osayleiskaavaehdotuksesta.

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiatuntija

Jakelu Puolangan kunta kirjaamo

Tiedoksi Kainuun liitto kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

Puolangan kunta
kunta@puolanka.fi
Maaherrankatu 7
89200 Puolanka

Viite: lausuntopyyntö 5.3.2026

Lausunto Puolangan Tervakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan luonnoksesta

Puolangan kunta on pyytänyt mm. Kainuun liitolta lausuntoa Tervakankaan tuuli-voimapuiston osayleiskaavan luonnoksesta. Erikoissijoitusrahasto UB Uusiutuva Energian hankeyhtiön Tuulivoimapuisto Tervakangas Ky:n suunnitteilla olevan tuulivoimahankkeen sijoittuminen Puolangan Tervakankaan alueelle ja laajimmillaan yhdeksän (9) tuulivoimalan rakentaminen osayleiskaavaan osoitetuille alueille. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho noin 7 MW. Tuulivoimapuiston kokonaisteho on noin 63 MW.

Suunnittelualan alustava pinta-ala on noin 1 780 hehtaaria. Suunnittelualue sijaitsee Puolangan kunnan alueella, noin 20 kilometriä koilliseen keskustaajamasta, Joukokylän eteläpuolella. Etäisyys Suomussalmen kunnan rajaan on noin 7 kilometriä. Etäisyys Pohjois-Pohjanmaan maakunnan rajaan ja Pudasjärven kunnan rajaan on noin 10 kilometriä.

Tuulipuisto on alustavasti suunniteltu liitettäväksi kantaverkkoon suunnittelualueelle sijoittuvan sähköaseman kautta, rakentamalla tuulivoimaloiden alueelta noin 20,8 kilometrin pituinen sähkönsiirtoyhteys suunnittelualueelta etelään liittyen Kajaven Seitenoikea-Puolanka 110 kV voimajohtoon. Tervakankaan hankkeessa suunnitellaan lisäksi sähköön varastointia. Sähköakkuvaraston teho on arviolta 30 MW. Sähköakkuvarasto on suunniteltu sähköaseman yhteyteen ja niiden yhdessä vaatima pinta-ala on noin 1 ha. Sähkövaraston toteutus, koko ja pinta-alarive täsmennyvät hankkeen edetessä, kun varaston käyttötarkoitus ja -järjestelmä tarkentuvat.

Lausunto osayleiskaavaaluonnoksesta

Osayleiskaava valmisteluaineistoinen on laadittu kattavasti. Sen kaavaselostuksessa on tuotu esille Kainuun maakunnalliset ohjelmat ja voimassa oleva maakuntakaavatilanne pääosin riittävästi. Kainuun liitto

pyytää huomioimaan ja korjaamaan kaavaselostuksen kappaleeseen 3.2.14 tiedot joulukuussa 2025 hyväksytyistä Kainuun maakuntasuunnitelmasta 2045 ja maakuntaohjelmasta 2026-2029.

Osayleiskaavan kaavaluonnoksen kaavaselostuksen ”5.2.1.1 Kainuun maakuntakaavat” -kappaleessa on avattu, mitä maakuntakaavamerkintöjä suunnittelualueelle sijoittuu (sivulta 120 alkaen). Kainuun liitto esittää tekstin selkeyttämiseksi, että sitä täydennetään tiedolla, että suunnittelualue on voimassa olevan Kainuun maakuntakaavan 2020 aluevarausmerkinnällä osoitetulla maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M).

Osayleiskaavan kaavaluonnoksen kaavaselostuksen kuvissa 5-1 ja 5-2 on viitattu maakuntakaavayhdistelmään. Kainuun liitto toteaa tarkennuksena, että kyseessä on epävirallinen voimassa olevien maakuntakaavamerkintöjen yhdistelmäkartta.

Suunnittelualue on Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2030 ja tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 osoitettujen voimassa olevien tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolella. Kainuussa maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueella tarkoitetaan lähtökohtaisesti vähintään kymmenen (10) teollisen kokoluokan voimalan muodostamaa aluetta.

Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista. Kunta tai kaupunki voi siten tutkia omalla kaavoituksella paikallista tuulivoimaloiden aluetta muut maakuntakaavamerkinnät ja - määräykset huomioiden ja vaarantamatta niiden toteuttamista. Tervakankaan tuulivoimapuistoon suunnitellaan enintään 9 voimalaa, mikä ei ylitä maakuntakaavan seudullisuuden rajaa.

Osayleiskaavan suhdetta maakuntakaavaan on arvioitu kappaleessa 9.2.3.1. Kappaleessa on muun muassa todettu, että maisemavaikutusten arvioinnin mukaan kaavaratkaisun vaikutukset Kainuun vaarakylien (Kempasvaara) valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle ovat merkittävyydeltään suuria kielteisiä. Yhteenvetona on todettu (kappale 9.2.3.4), että kaavaratkaisun vaikutukset maakuntakaavoitukseen kokonaisuutena ovat merkittävyydeltään suuria kielteisiä johtuen tuulivoimaloiden maisemavaikutuksista maakuntakaavassa osoitetulle valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle sekä maisemavaikutusten suhteesta merkinnän suunnittelumääräyksiin. Kainuun liitto esittää, että hankkeen jatkosuunnittelussa etsittäisiin keinoja tunnistettujen suurten kielteisten vaikutusten vähentämiseksi.

Kainuun liitto pyytää huomioimaan hankkeen jatkosuunnittelussa eri energiantuotanto- tai -siirtohankkeiden yhteisvaikutukset. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on erityisesti huomioitava vaikutukset asutukseen, maisemaan, linnustoon, luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin sekä kulttuuriperintöön. Myös vaikutukset radiojärjestelmiin ja säätutkahavaintojen ennustettavuuteen on tarpeellista arvioida ja huomioida.

Kainuun liitto korostaa avoimen tiedottamisen ja vuoropuhelun sekä eri kanavien viestimisen tärkeyttä kaikissa tuulivoimarakentamiseen liittyvissä suunnittelu- ja toteuttamisvaiheissa.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa kaavaluonnoksesta.

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiatuntija

Jakelu Puolangan kunta kirjaamo

Tiedoksi Kainuun liitto kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

Viite: lausuntopyyntöne 12.2.2026

Lupa- ja valvontavirasto

kirjaamo@lvv.fi

LVV-U/21896/2026.

Lausunto Tervakankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA), Puolanka

Lupa- ja valvontavirasto pyytää mm. Kainuun liittoa lausumaan Tervakankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta. Tervakankaan tuulivoimahankkeen tavoitteena on lisätä osaltaan tuulivoimatuotantoa ja siten tukea kansallisia sekä alueellisia energia- ja ilmastotavoitteita. Samaan aikaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) kanssa käynnistyi hankkeen rakentamisen mahdollistavan osayleiskaavan laatiminen. Alustavan aikataulun mukaan YVA ja osayleiskaavoitus saadaan päätökseen vuonna 2026–2027.

Tervakankaan tuulivoimahanke sijoittuu Puolangan pohjoisosaan Joukokylän eteläpuolelle, noin 20 kilometriä Puolangan keskustajamasta koilliseen. Noin 1780 hehtaarin hankealueelle suunnitellaan enintään 9 tuulivoimalaa, joiden kokonaisteho on yhteensä noin 63 MW. Yksittäisen voimalan teho on noin 7 MW.

Tuulivoima-alue on tarkoitus liittää 110 kV voimajohtolla Kajave Oy:n Seitenoikea-Puolanka 110 kV voimajohtoon. Hankkeessa selvitetään myös sähkön varastoinnin mahdollisuutta. Sähkövarastoa suunnitellaan sähköaseman yhteyteen.

YVA-menettelyn tarkoituksena on vähentää hankkeen haitallisia vaikutuksia, edistää kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia ja lisätä tietoa päätöksenteon tueksi. Arviointiselostuksessa määritellään muun muassa arvioitavien hankevaihtoehtojen ympäristövaikutukset ja niiden merkittävyys sekä arvioitujen vaihtoehtojen vertailu.

Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa (YVA) tarkastellaan seuraavia hankevaihtoehtoja:

- VE0: Hanketta ei toteuteta.
- VE1: Tervakankaan alueelle rakennetaan enintään 9 voimalan tuulivoimahanke. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, napakorkeus 200 metriä ja roottorin halkaisija 200 metriä.

Voimaloiden yksikköteho on noin 7 MW ja hankkeen kokonaisteho on noin 63 MW.

Sähkönsiirto:

- SVE1: Sähkönsiirtoreitin vaihtoehdossa SVE1 uusi 110 kV ilmajohto kulkee hankealueen keskiosasta etelään liittyen Kajave Oy:n Seitenoikea-Puolanka 110 kV voimajohtoon. Reitin pituus on noin 20,8 km.

Osana ympäristövaikutusten arviointimenettelyä laaditaan luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen arviointi Natura 2000 -alueista Kiiminkijoki (SAC, FI1101202), Ison Jänisjärven lehto ja letto (SAC, FI1200454), Huokostörmä (SAC, FI1200408), Kuirivaara (SAC, FI1200406) ja Iso Saarisuo (SAC, FI1200453).

Kainuun liitto on lausunut 13.12.2024 Tervakankaan tuulivoimapuistohankkeen YVA-ohjelmasta sekä 6.2.2025 osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS).

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Ympäristövaikutusten arviointiselostus on laadittu selkeästi ja siinä on huomioitu Kainuun voimassa olevat maakuntakaavat, maakuntakaavamerkinnät ja -määräykset sekä yleiset suunnittelumääräykset pääosin riittävällä tarkkuudella.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen "20.4.6.1 Maakuntakaavat" -kappaleessa on avattu, mitä maakuntakaavamerkintöjä suunnittelualueelle sijoittuu (sivulta 210 alkaen). Kainuun liitto esittää tekstin selkeyttämiseksi, että sitä täydennetään tiedolla, että hankealue on voimassa olevan Kainuun maakuntakaavan 2020 aluevarausmerkinnällä osoitetulla maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M).

Osayleiskaavan kaavaluonnoksen kaavaselostuksen kuvissa 20-4 ja 20-5 on viitattu maakuntakaavayhdistelmään. Kainuun liitto toteaa tarkennuksena, että kyseessä on epävirallinen voimassa olevien maakuntakaavamerkintöjen yhdistelmäkartta.

Kuten YVA-selostuksessa on todettu, hankealue on Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2030 ja tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 osoitettujen voimassa olevien tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolella. Kainuussa maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueella tarkoitetaan lähtökohtaisesti vähintään kymmenen (10) teollisen kokoluokan voimalan muodostamaa aluetta. Tervakankaan tuulivoimapuistoon suunnitellaan enintään 9 voimalaa, mikä ei ylitä maakuntakaavan seudullisuuden rajaa. Kunta tai kaupunki voi siten tutkia omalla kaavoituksella paikallista tuulivoimaloiden aluetta muut maakuntakaavamerkinnät ja -määräykset huomioiden.

Muun muassa kappaleessa 20.9 (vaihtoehtojen vertailu ja merkittävyys) esitettyjen tulosten perusteella Kainuun liitto katsoo, että hankkeen jatkosuunnittelussa on tarpeen tarkastella keinoja tunnistettujen suurien kielteisten, kuten maisemavaikutusten, lieventämiseksi. Lisäksi Kainuun liitto pyytää huomioimaan hankkeen jatkosuunnittelussa eri energiantuotanto- tai -siirtohankeiden yhteisvaikutukset.

Kainuun liitto pyytää huomioimaan ja korjaamaan arviointiselostukseen kappaleisiin 5 sekä 7.2.1 tiedot joulukuussa 2025 hyväksytyistä Kainuun maakuntasuunnitelmasta 2045 sekä maakuntaohjelmasta 2026–2029.

Kainuun liitto korostaa avoimen tiedottamisen ja vuoropuhelun sekä eri kanavin viestimisen tärkeyttä kaikissa tuulivoimarakentamiseen liittyvissä suunnittelu- ja toteuttamisvaiheissa.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus, suunnittelujohtaja

Marilla Viitanen, maankäytön suunnittelija

Jakelu Lupa- ja valvontavirasto, kirjaamo

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto

Kauppakatu 1

87100 Kajaani

040 722 0900

<https://kainuunliitto.fi>

2496992-4

Viite: Lausuntopyyntöne 9.3.2026

Paltamon kunta

paltamon.kunta@paltamo.fi

Lausunto Varsavaaran tuulivoimahankkeen osayleiskaavan ehdotuksesta, Paltamo

Paltamon kunta pyytää mm. Kainuun liittoa lausumaan Varsavaaran tuulivoimahankkeen osayleiskaavan ehdotuksesta. Prokon Wind Energy Finland Oy suunnittelee enintään 12 tuulivoimalan tuulivoimapuiston rakentamista Paltamon Varsavaaran alueelle. Osayleiskaavan suunnittelualue on kooltaan noin 2000 hehtaaria. Hankkeessa toteutettavien voimaloiden napakorkeus on enimmillään 200 metriä, roottorin halkaisija 200 metriä ja kokonaiskorkeus 300 metriä.

Varsavaaran tuulivoimapuiston suunnittelualue sijaitsee noin 15 kilometriä Paltamon keskustasta pohjoiseen. Alue sijoittuu Paltamon Varsavaaran alueelle Paltamon, Puolangan ja Ristijärven kuntien rajojen läheisyyteen. Suunnittelualue rajautuu länsi-, luoteis- ja pohjoisosasta Paltamon ja Puolangan kuntien rajaan ja pohjois- ja koillisosasta Paltamon ja Ristijärven kuntien rajaan. Tuulivoimahankkeen kaikki suunnitellut tuulivoimalat sijoittuvat Paltamon kunnan alueelle, mutta hankkeen tuulivoimaloiden vaikutuksia arvioidaan kaikkien lähialueen kuntien alueilla.

Hankkeen toteuttaminen edellyttää oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laatimista. Kaavoitus on käynnistetty Paltamon kunnanhallituksen päätöksellä. Varsavaaran tuulivoimahankkeen osayleiskaavaluonnoksen voimalamäärä on vähentynyt 21 kaavaehdotukseen 12 voimalaksi valmistelun edetessä. Varsavaaran alueesta osa on osoitettu Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2030 tuulivoimaloiden alueeksi (tv-9) ja Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2025 tuulivoimaloiden alueeksi (tv-29).

Kainuun liitto on antanut lausunnot hankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta ja -ohjelmasta, osayleiskaavaluonnoksesta sekä osallistunut osayleiskaavan työneuvotteluun.

Osayleiskaavan ehdotus

Varsavaaran tuulivoimapuiston osayleiskaavan ehdotus valmisteluaineistoinen on laadittu selkeästi. Osayleiskaavan ehdotuksen kaavaselistuksessa on tuotu esille Kainuun maakuntasuunnitelma ja -ohjelma. Kainuun liitto pyytää täydentämään kaavaselistuksen kappaletta 3.2 joulukuussa 2025 hyväksytyillä Kainuun maakuntasuunnitelmalla 2045 ja maakuntaohjelmalla 2026–2029. Samalla Kainuun liitto toteaa, että osayleiskaavassa mainittu Kainuun ilmastostrategia 2020 ei ole enää voimassa, vaan Kainuun maakunnalliset ilmastotavoitteet esitetään osana maakuntasuunnitelmaa ja -ohjelmaa.

Osayleiskaavan kaavaehdotuksen kaavaselistuksessa on tuotu esille Kainuun voimassa olevat kuusi maakuntakaavaa, maakuntakaavamerkinnot ja määräykset pääosin riittävästi. Kainuun maakuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden rakentamista koskevat yleiset suunnittelumääräykset ovat tarkistettu Kainuun voimassa olevassa tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 (ei vielä lainvoimainen). Tuulivoimaloiden rakentamista koskevat voimassa olevat yleismääräykset pyydetään tarkistamaan osayleiskaavan kaavaselistukseen. Kaavaselistukseen on hyvä täydentää myös muut koko maakuntakaava-alueella koskevat yleiset suunnittelumääräykset, etenkin liikenneturvallisuuden sekä muinaisjäännösten ja muun arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Kainuun liitto esittää harkittavaksi, että kaavaselistuksessa tarkennetaan, miten koko maakuntakaava-alueelle annetut yleiset suunnittelumääräykset ovat vaikuttaneet kaavaratkaisuun tai mahdollisesti sen toteutettavuuteen ja muutoksiin.

Kainuun liitto katsoo, että kappaleessa 5.2 tekstiä ”Ennallaan säilyvät maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset” olisi hyvä selkeyttää ristiriitojen välttämiseksi. Otsikon alla on muun muassa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 annettu maakuntakaava-alueen kattavat yleiset energian siirtoa koskevat suunnittelumääräykset, joita aiemmin laadituissa maakuntakaavoissa ei ole.

Osayleiskaavan kaavaehdotuksen kaavaselistuksessa todetaan, että suunnittelualue sijaitsee maakuntakaavassa osoitetuilla tuulivoimaloiden alueille tv-9 ja tv-29, ja että suunnittelualueella on myös merkittävä pohjavesialue (pv) sekä ohjeellinen pääsähköjohto 400 kV, 110 kV (sivu 52). Kainuun liitto toteaa tarkennuksena ja tekstin selkeyttämiseksi, että suunnittelualue on myös maakuntakaavassa osoitetulla maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (aluevarausmerkintä), ja että alueelle sijoittuu maakuntakaavan pääsähköjohto, luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue sekä moottorikelkkailureitti. Voimassa olevassa tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 on kumottu tärkeät pohjavesialueet ja osoitettu pohjavesialueet.

Kainuun liitto toteaa, että maakuntakaavassa osoitettu kantatie sijaitsee samalla etäisyydellä suunnittelualueesta kuin osayleiskaavan kaavaselistuksessa esitetyt muut maakuntakaavamerkinnot suunnittelualueen ympäristössä.

Osayleiskaavaehdotuksen kaavaselostuksessa maakuntakaavayhdistelmästä on käytetty useampaa termiä. Kainuun liitto tuo esille ja huomioitavaksi tarpeellisilta osin osayleiskaavan kaava-aineistossa, että kyseessä on epävirallinen voimassa olevien maakuntakaavamerkintöjen yhdistelmäkartta.

Osayleiskaavan vaikutusten arvioinnissa on tuotu esille mm. Kainuun liiton laatima Ekologiset yhteydet Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamisessa -selvitys (2023). Kainuun liitto korostaa, että maakuntakaavoituksen ekologisten yhteyksien tarkastelun tarkoituksena on ollut tuottaa tietoa ja muodostaa alustava kokonaiskuva suojelualueiden kytkeytyneisyydestä sekä elämistön leviämisen- ja liikkumismahdollisuuksista Kainuun alueella. Selvityksessä esitetyt ekologisia yhteyksiä ei tule tulkita täsmällisinä viivoina, vaan ennemmin suojelualueiden välisinä yhteystarpeina.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin. Tavoite on otettu huomioon ja huolehdittu sen toteuttamisesta erityisesti maakunnan suunnittelussa. Maakuntakaava toimii ohjeena kuntakaavoituksessa, ja siinä osoitettujen tuulivoima-alueiden rajausta sekä sijainti voivat täsmentyä yksityiskohtaisemmassa kuntakaavassa, edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueella tarkoitetaan lähtökohtaisesti vähintään kymmenen (10) teollisen kokoluokan voimalan muodostamaa aluetta. Varsavaaran alueelle suunnitellaan enintään 12 tuulivoimalan tuulivoimapuistoa, joista 10 sijoittuu maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueille (tv-9 ja tv-29) ja kaksi tuulivoimaloiden alueiden läheisyyteen 200–300 metrin etäisyydelle tv-alueista. Kainuun liitto toteaa, että voimassa oleva maakuntakaava on ollut ohjeena osayleiskaavaa laadittaessa, ja että tuulivoimahankkeen osayleiskaavoituksessa on otettu Kainuun voimassa oleva maakuntakaavoitus huomioon.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa osayleiskaavan ehdotuksesta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus, suunnittelujohtaja

Marilla Viitanen, maankäytön suunnittelija

Jakelu Paltamon kunta, kirjaamo

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

Viite: lausuntopyyntöne 26.3.2026

Hyrnsalmen kunta
Kunnanhallitus
kunta@hyrnsalmi.fi
Laskutie 1
89400 HYRYNSALMI

LAUSUNTO UKKOHALLAN SAUNAMAAN ASEMAKAAVAN LAAJENNUKSEN KAAVAMUUTOKSEN LUONNOSAINEISTOSTA

Hyrnsalmen kunta on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Saunamaan asemakaavan laajennuksen kaavamuutoksen luonnosaineistosta.

Kaava-alue sijaitsee Pieni Tuomivaaran huipulla Ukkohallan matkailukeskuksessa noin 17 km etäisyydellä kuntakeskuksesta. Asemakaavan laajennusalue on noin 3,6 hehtaaria. Kaavoitus kohdistuu kunnan omistamille ja edelleen vuokraamille maa-alueille.

Kaavoituksen tarkoituksena on tutkia matkailupalvelujen sijoittumista vaaran lakialueelle. Lähinnä tulee kyseeseen alueella jo olevien näköalamajojen tyyppinen rakentaminen tarvittavine talous- ja palvelurakennuksineen.

Asemakaavan laajennuksen kaavamuutoksen luonnosaineisto

Asemakaavan luonnosaineistossa on esitetty Ukkohallan alueelle Kainuun voimassa olevissa maakuntakaavoissa osoitetut kaavamerkinnot ja -määräykset.

Täsmennyksenä asemakaavan kaavaselostuksen luonnoksen kohtaan 4.4.1 Lähtökohtatavoitteet todetaan, että asemakaavoitettava alue sijoittuu osaksi maakuntakaavan virkistysalueelle (V), osaksi maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M) sekä maakuntakaavan matkailun vetovoima-alueelle (mv) ja luontomatkailun kehittämisalueelle.

Asemakaavan jatkovalmistelussa esitetään tarkastelemaan asemakaavan suhdetta alueella voimassa olevaan maakuntakaavoitukseen, arvioimaan asemakaavan laajennuksen mahdollisia vaikutuksia kaava-alueen lähellä sijaitsevaan Vorlokin Natura 2000-verkoston alueeseen (FI 1200058) ja täydentämään asemakaavakarttaa kaava-alueella sijaitsevien p-merkintöjen selitteellä.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomioitavaa asemakaavan luonnosaineistosta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Martti Juntunen
maankäyttöasiantuntija

Jakelu Hyrynsalmen kunta, kunnanhallitus

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

Kainuun liiton asiantuntijalausunto Maa- ja metsätalousvaliokunnalle Valtioneuvoston maaseutupoliittisesta selonteosta (VNS 12/2025 vp)

Kainuun liitto kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto Valtioneuvoston maaseutupoliittisesta selonteosta.

Maaseutupoliittinen selonteko kuvaa maaseutumaisten alueiden nykytilaa ja muutostekijöitä, esittää pitkän aikavälin maaseutuvision sekä poikkihallinnolliset tavoitteet ja suositukset maaseutujen elinvoiman uudistamiseksi. Tavoitteena on edistää koko Suomen mahdollisuuksia, torjua alueiden eriarvoistumista ja vahvistaa huoltovarmuutta. Selonteko tukee näiden tavoitteiden toteuttamista täydentämällä kansallisia strategioita ja ohjelmia maaseututiedolla sekä antamalla kontekstia kansallisille politiikkatoimille, joiden vaikuttavuus riippuu maaseudun toiminnasta. Selonteon aikajänne ylittää kuluvan vaalikauden ulottuen 2040-luvulle. Eduskuntakäsittelyn ja eduskunnan kirjelmän pohjalta laaditaan tarkempi maaseutupoliittisen selonteon poikkihallinnollinen toimeenpanosuunnitelma.

Yleistä

Hallitusohjelmassa ”*Vahva ja välittävä Suomi*” korostetaan perustellusti maaseudun merkitystä koko yhteiskunnan peruspilarina. Maaseutu onkin Kainuun maakuntaohjelmassa 2026-2029 koko ohjelmaa poikkileikkaava teema.

Maa- ja metsätalous ja laajemmin bio- ja kiertotalous ovat Kainuun kärkitoimialoja. Kainuun nykyisen ja tulevan elinvoiman keskeiset lähteet ovat maaseudulla, jossa on otolliset olosuhteet maa- ja metsätaloudelle ja muulle biotaloudelle, matkailulle, energia- ja sähköintensiiviselle teollisuudelle, datakeskuksille ja datataloudelle, uusiutuvan energian tuotannolle, kaivannaistoiminnalle sekä kulttuuriin, historiaan ja liikuntaan perustuvalle elinkeinotoiminnalle, luoville aloille sekä etätyölle ja digiyrittäjyydelle.

Suurin osa Kainuusta on pohjoista harvaan asuttua maaseutua. Harvaan asutulla maaseudulla jo yksittäisillä toimivilla maatiloilla on suuri merkitys tuoden mm. huoltovarmuutta, turvaa, palveluja (mm. huolto- ja kunnossapitopalveluja) ja elinvoimaa lähialueen asukkaille ja yrityksille. Palvelujen, yrittäjyyden sekä saavutettavuuden kehittäminen maaseutualueilla vaativat räätälöityjä ja olosuhteet huomioivia ratkaisuja. Kokonaisturvallisuuden kannalta itäisen Suomen rajaseudun elinvoimaisuus on keskeistä.

Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä

Kainuun liitto toteaa, että paikkaperustaisen politiikan kehittäminen ja vahvistaminen maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmässä on erittäin tärkeää. Kuten selonteossa todetaan, maaseutupoliittiset kysymykset ovat poikkihallinnollisia, sektorit ylittäviä sekä osa aluekehittämisen kokonaisuutta.

Talous ja rahoitus

Selonteossa todetaan, että valtion julkinen rahoitus kohdentuu tutkitusti eri painotuksin erilaisille alueille: elinvoimaa uudistavaa rahoitusta (kuten koulutukseen kohdistuva rahoitus, TKI-rahoitus, hankinnat ja valtion työpaikat) ohjautuu kaupunkiin. Maaseutumaisille alueille kohdentuu ylläpitävää tukea (sosiaalietuudet ja maatalouden suorat tuet sekä valtionosuudet). Ylläpitävän rahoituksen vaikutus rakenteiden uudistumiseen on vähäinen. Talouden rakenteiden uudistamiseksi tarvitaan paikkaperustaista ja aluetietoista politiikan suunnittelua, toimeenpanoa ja seurantaa. Myös osaavan työvoiman saatavuus on usean barometrin ja tutkimuksen mukaan yksi keskeisimmistä elinkeinotoimintaa jarruttavista tekijöistä.

Keskeisimmät maaseutupolitiikan työkalut MMM:n hallinnonalalla ovat selonteon mukaan EU:n maaseuturahasto ja kansallisen CAP-suunnitelman mukaiset maaseudun kehittämisen toimenpiteet, ml. Leader-toiminta sekä yleisavustus kylätöiminnan valtakunnalliseen kehittämiseen. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla alue- ja rakennerahastot ovat tärkeä väline.

EU:n rahoituskauden 2028–2034 pohjaehdotuksessaan Euroopan komissio korostaa maatalous-, maaseutu- ja koheesiopolitiikan synergioita. Maaseutujen erityispiirteet, kysymykset ja mahdollisuudet on tunnistettava kansallisessa kumppanuussuunnitelmassa (NRPP). Leader-toiminnalle ei ole korvamerkittyä rahoitusta. Kainuun liitto toteaa, että korvamerkinnän puuttuminen asettaa riskin Leader-toiminnalle, joka on olennainen osa yhteisölähtöistä, paikallista maaseudun kehittämistä.

Maaseutumaisten alueiden tilannekuva ja muutostekijät

Kainuun liitto yhtyy selonteon toteamukseen siitä, että omistajuutta, maankäyttöä ja luonnonvarojen hyödyntämistä koskeva päätöksenteko tapahtuu yhä useammin kaukana maaseudusta, mikä heikentää päätösten osuvuutta ja paikallista vaikuttamista, osallisuutta ja hyväksyntää. Tällaisesta on esimerkkinä vuoden 2026 alusta toimeenpantu valtion aluehallinnon uudistus sekä meneillään olevan EU:n monivuotisen rahoituskehityksen NRPP:n valmistelu, jossa alueet ja paikkaperustaisuus uhkaavat jäädä sivuosaan jo alkuvaiheessa, ja Leader-rahoituksen jatko on käytännössä uhattuna.

Kainuun liitto toteaa, että paikkaperustaisen politiikan kehittäminen ja vahvistaminen on erittäin tärkeää. Maaseutujen väestöpohjan oheneminen ja alueiden kehityksen eriytyminen maakuntien sisällä ja välillä edellyttää älykästä sopeutumista ja ennakoivia toimenpiteitä. Monipaikkaisessa työssä ja mm. kansainvälisessä diginomadi-ilmiössä, kausityöläisissä ja vapaa-ajan asukkaissa on hyödynnettävää, maaseudun elinvoimaa tukevaa potentiaalia.

Selonteossa todetaan, että Maaseutubarometrien 2011–2023 aikasarja osoittaa johdonmukaisesti, että maaseutumaisemmassa ympäristössä haluaisi asua suurempi osa suomalaisista kuin siellä todellisuudessa asuu. Potentiaalın realisoinniseksi tarvitaan veto- ja pitovoimaan liittyviä toimia ja yhteistyötä, oikeanlaista asuntopolitiikkaa sekä saavutettavuuden parantamista niin liikenteen, palvelujen kuin digitaalisen ja energiainfran osalta. Selonteossa todetaan, että väestöennuste ei ole ennalta määrätty kohtalo vaan työkalu, jonka avulla voidaan suunnitella ja arvioida tulevaisuuden kehitystä. Esimerkiksi Kainuussa on jo määrätietoisin toimenpitein saatu muutettua väestöennusteiden arvioita muuttotappiomaakunnasta muuttovoittomaakunnaksi useana vuonna peräkkäin. Tällaisia älykkään sopeutumisen esimerkkejä on hyödynnettävä laajasti koko Suomessa.

Kansallinen maaseutuvisio

Kainuun liitto yhtyy Maaseutupoliittisen selonteon maaseutuvisiota taustoittavaan toteamukseen siitä, että elinvoimainen maaseutu on tahdon asia, ja että aktiivinen toimijuus sekä politiikan ja hallinnon luoma ratkaisukeskeinen ja mahdollistava asuin- ja toimintaympäristö maaseuduilla on Suomen muutosjoustavuuden ja kansallisen kokonaisturvallisuuden etu.

Kainuun liitto pitää Maaseutupoliittisen selonteon tavoitetilaa vuoteen 2040 erittäin kannatettavana. Vision lähtökohhta ja ajatus siitä, että erilaisia alueita kehitetään niiden omista lähtökohdista käsin, on todella tärkeä.

Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuosituks

Tavoite: Ajantasaistetaan digitaalista ja fyysistä saavutettavuutta

Kainuun liitto pitää erittäin tärkeänä Maaseutupoliittisessa selonteossa Suositukseen 1 liittyvää suositusta laajakaistarakoituksen tarpeen arvioimisesta maaseudulle ottaen huomioon kustannus-hyöty-näkökulma myös seuraavalla EU:n rahoituskautella.

Suositukseseen 2 ”Vahvistetaan kestävästä liikkumisesta, liikenteen ja logistiikan edellytykset maaseutumaisilla alueilla” on nostettava kolmen tunnin

saavutettavuustavoitteen turvaaminen maakuntakeskusten ja pääkaupunkiseudun välillä. Tämä turvaa osaltaan myös maaseudun elinvoimaa.

Suosituksen 3 osalta Kainuun liitto kannattaa selonteossa esitettyä toimenpidettä yksityisteiden valtionavustuksen määrän korottamisesta.

Väyläverkon korjausvelka on suuri ja sen arvioidaan kasvavan seuraavina vuosina. Merkittävin osa väyläverkon korjausvelasta kohdistuu vähäliikenteiselle ja keskivilkkaalle tiestölle, joka sijaitsee esimerkiksi Kainuussa pääosin maaseudulla. Kainuun liitto pitää tärkeänä, että perusväylänpidon rahoitusta nostetaan pysyvästi, jotta väyläverkon kunto voidaan turvata. Kainuun liitto esittää, että suositukseen nostetaan perusväylänpidon rahoituksen pysyvä nosto.

Tavoite: Vahvistetaan talouden uudistamista tukevia rakenteita

Maaseutupoliittisen selonteon Suositus 5: *Uudistetaan maaseudun talouden rakenteita sen potentiaalin täysimääräiseksi hyödyntämiseksi* sekä Suositus 6: *Toimitetaan maaseutuvaikutusten arviointia osana seuraavan EU-rahoituskauden kansallista valmistelua, varmistetaan poikkihallinnollinen koordinaatio ja hyödynnetään laajemmin olemassa olevia maaseudun kehittämisen rakenteita* ovat erittäin tärkeitä. Uuden EU:n monivuotisen ohjelmakauden 2028-2034 valmistelussa on uhkana, että rahoituksen painottuessa jatkossa yhä enemmän kilpailtuun rahoitukseen, juuri maaseudun toimijat ja mikro- ja pk-yritykset kärsivät ja maaseudun TKI-toiminta heikkenee entisestään.

Suosituksen 7 liittyvä nosto *Mahdollistetaan lukiokoulutus alueilla, joilla nuorten määrä vähenee tulevina vuosikymmeninä, sekä opiskelijoiden oikeus asua maaseuduilla, eri paikkakunnalla kuin opiskelupaikkakunta, ja saada myös siellä asuimislisää* on maaseutualueiden kannalta erittäin tärkeä. Lisäksi Suositukseen 7 omistajanvaihdoksiin liittyvän toimenpidesuosituksen tulisi sisältää myös kanta-väestö maahanmuuttajien lisäksi.

Kainuun liitto korostaa, että koulutuksen saavutettavuus on keskeinen tekijä alueen elinvoiman ja väestökehityksen kannalta. Hyvänä esimerkkinä ammatillisen koulutuksen toimintamallista on Taitotehdas, jossa opiskelu tapahtuu työssäoppimispaikoissa ja teoriaopetuksesta vastaa Kainuun ammattiopisto. Opiskelijat saavat tukea ja ohjausta opintoihin paikallisesti kunnissa, joissa ei ole muutoin tarjolla ammatillista koulutusta. Toimintamalli on osoittautunut erittäin toimivaksi osaamisen lisäämisen keinoksi maaseutukunnissa, ja pitkien välimatkojen maakunnassa. Kainuun liitto esittää, että selontekoon lisätään tavoite turvata lukio-koulutuksen lisäksi toisen asteen koulutuksen alueellinen saatavuus, etä- ja monimuoto-opetuksen kehittäminen sekä koulutuksen ja alueellisen työelämän yhteyden vahvistaminen maaseudulla.

Myös Suositus 9: *Mahdollistetaan paikalliselle tasolle skaalautuvat kiertotalouden mallit ja hajautetut energiayhteisöt tukemaan maaseudun talouden rakenteiden uudistamista, kestävää kehitystä ja huoltovarmuutta* on erittäin tärkeä, ja on hyvä, että siinä huomioidaan kiertotalous ja hajautettu energiantuotanto osana huoltovarmuutta ja TKI-toimintaa.

Kainuun liitto toteaa, että selonteossa on syytä huomioida maaseutualueilla oleva investointipotentiali laajemmin. Investointien edistämiseen erityisesti maaseutualueilla on kansallisen politiikan tasolla tarpeen myös kiinnittää huomiota. Käytännössä tämä tapahtuisi esimerkiksi sähkön kantaverkkoyhteyksiä laajentamalla niin, että sähköintensiiviset investoinnit ovat mahdollisia myös harvaan asutulla maaseudulla.

Lisäksi Kainuun liitto esittää, että toimeenpanosuunnitelmassa tulee tarkastella myös maaseutumaisen alueen erityistalousohjelmaa yhtenä vaihtoehtona maaseutujen elinvoiman lisäämiseksi.

Tavoite: Voimistetaan toimintaedellytyksiä, hyvinvointia, luottamusta ja tulevaisuususkkoa

Suosituksessa 10: *Mahdollistetaan maaseutujen asuttavuus parantamalla peruspalveluiden saatavuutta sekä varmistamalla ihmisten ja yhteisöjen kuuleminen ja osallistuminen hyvinvointialueilla* Kainuun liitto esittää, että kaikissa merkittävissä palveluverkkopäätöksissä otetaan käyttöön maaseutuvaikutusten arviointi ja että rahoitusjärjestelmään sisällytetään harvan asutuksen kustannuksia kompensoivia elementtejä.

Suosituksessa 12: *Varmistetaan paikallista osallisuutta, oikeudenmukaisuutta ja hyväksyttävyyttä kestävyyssiirtymän toteuttamisessa* todetaan, että maaseuduilla sijaitsevien luonnonvarojen, maaseudun maankäytön ja niistä syntyvien yhteiskunnallisten ja taloudellisten hyötyjen sekä niistä aiheutuvien haittojen oikeudenmukainen jakautuminen edellyttää ympäristöoikeudenmukaisia menetelmiä. Niiden mukaisia ratkaisuja, kuten kaivosveron osuuden palautuminen paikalliselle tasolle, niiden ohjeistusta ja seurantaan tarvitaan etenkin vihreän ja digitaalisen kaksoissiirtymän (ml. energiasiirtymän) toimeenpanossa. Kainuun liitto toteaa, että vuonna 2025 päätetty kaivosveron muutos, jossa aiempaa pienempi osuus kaivosverosta kohdentuu kaivoksen sijaintikunnalle, on tässä kohdassa tarkoitettu epäoikeudenmukainen toimi sekä kaivostoiminnan hyväksyttävyyttä heikentävä toimi. Lisäksi kaivosveron muutos lyhentää pahimmillaan kaivoksen kannattavuutta sekä toiminta-aikaa. Suosituksen yhteydessä linjattava *Varmistetaan resurssien, hyötyjen ja haittojen reilu jakautuminen eri paikkojen ja toimijoiden välillä (jakava oikeudenmukaisuus)* on Kainuun liiton näkemyksen mukaan erittäin tärkeä.

Maaseutupoliittisessa selonteossa esitetyt monipaikkaisuuden ja älykkään sopeutumisen seurantaan esitetyt suositukset ovat erittäin suositeltavia.

Toteutuessaan ne edesauttaisivat tiedolla johtamista maaseudun elinvoimaisuuden lisäämiseksi.

Lopuksi

Kainuun liitto pitää valtioneuvoston maaseutupoliittista selontekoa (VNS 12/2025 vp) tarpeellisena ja ajankohtaisena. Selonteko tunnistaa maaseutualueiden keskeisiä muutostekijöitä, kuten väestökehityksen, saavutettavuuden haasteet sekä alueiden eriytymisen.

Kainuun liitto korostaa, että ilman konkreettisia toimenpiteitä ja riittävää rahoitusta selonteon tavoitteet eivät toteudu.

Itäisen Suomen merkitys Suomen ja Euroopan kokonaisturvallisuudelle on korvaamattoman tärkeää. Itärajan maakuntien laajojen maaseutualueiden elinvoimaisuus on siksi turvallisuuspoliittinen kysymys ja sen huomioiminen myös selonteossa on perusteltua.

Maaseudun kehittäminen ole tekohengittämistä. Energiamurros ja sähköintensii-visen teollisuuden sijoittuminen sähkön saatavuuden myötä aikaansaavat todella suuria mahdollisuuksia harvaan asutulle Suomelle. Siksi maaseudun kehittämiseen yksi tärkeimmistä toimenpiteistä on sähkön kantaverkon vahvistaminen koko Suomen alueella. Tämä avaa mahdollisuudet sekä energiantuotannolle että teollisille investoinneille. Esimerkiksi yksi Suomen teollisuushistorian suurimmista investoinneista eli Googlen mahdollinen datakeskusinvestointi on mahdollista saada Kajaanin maaseudulle, 35 km kaupungin keskustasta.

Maaseudun kehittämistä ja kehittämisen mahdollisuuksia on ajateltava isosti - maaseutu kehittyy kyllä, kun sitä ei estetä.

Kajaanissa 16.4.2026

vt. aluekehitysjohtaja Anna-Riikka Karhunen

Elinkeinot ja aluekehitys -vastuualue

Kainuun liitto

Viite: lausuntopyyntöne 23.3.2026

Paltamon kunta

paltamon.kunta@paltamo.fi

kimmo.mustonen@kimmokaava.fi

Lausunto Neuvosenniemen ranta-asemakaavan laajennuksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä kaavaluonnos, Paltamo

Paltamon kunta on pyytänyt mm. Kainuun liiton lausuntoa Neuvosenniemen ranta-asemakaavan laajennuksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja kaavaluonnoksesta. Suunnittelualue sijaistaa Oulunjärven rannalla Paltamon kuntataajamasta lounaaseen. Ranta-asemakaavan tarkoituksena on laatia ranta-asemakaavan laajennus, joka mahdollistaa yhden uuden rakennuspaikan osoittamisen Oulujärven rantayleiskaavaan verrattuna. Kunnanhallitus on 4.11.2025 § 255 päättänyt, ettei rantayleiskaavaa lähdetä muuttamaan, vaan maanomistajalla on oikeus laadituttaa kustannuksellaan ranta-asemakaava. Ranta-asemakaavaa noudatetaan detaljikaavana yleiskaava-alueella. Ranta-asemakaavalla voidaan edellytysten täytyessä osoittaa tiheämpää rakentamista muistaen kuitenkin, että esim. rakennuspaikkojen lisääminen ratkeaa ranta-asemakaavoituksen aikana.

Neuvosenniemen ranta-asemakaavaa nyt laadittavan kaavan eteläpuolella on muutettu 20.9.2012 hyväksytyllä muutoksella. Nyt laadittava kaava tulee laajennuksena ko. kaavaan. Paltamon kunnanvaltuusto on päätöksellään 15.5.2008 hyväksynyt oikeusvaikutteisena Oulujärven rantayleiskaavan. Oulun hallinto-oikeus on 9.4.2010 antanut päätöksensä kaavasta ja se on osittain lainvoimainen 17.5.2010 alkaen.

Lausunto osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavaluonnoksesta

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa sekä kaavaluonnoksen kaavaselostuksessa on todettu voimassa olevien maakuntakaavojen tilanne pääosin riittävästi.

OAS:issa viitataan Kainuun maakuntakaavaan 2020 ilman vuosilukua. Kainuun liitto toteaa, että kaavaviittaukset tulee esittää täsmällisesti, ja maakuntakaavojen nimeämisessä tulee käyttää kaavan virallista nimeä. Kainuun liitto pyytää huomioimaan myös, että Kainuun

tuulivoimamaakuntakaava 2035 (hyväksytty 12.12.2023) on kuulutettu tulemaan voimaan 6.3.2024, mutta ei ole vielä lainvoimainen.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todetaan, ettei alueelle kohdistu merkittäviä maakuntakaavamerkintöjä tai aluevarauksia. Kainuun liitto toteaa tarkennuksena, että suunnittelualue on maakuntakaavassa osoitetulla maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (aluevarausmerkintä), liikenteen yhteistyökäytävän alueella lk (kehittämisperiaatemerkintä) ja matkailun vetovoima-alueella mv (kehittämisperiaatemerkintä). Sen välittömään läheisyyteen sijoittuvat maakuntakaavassa osoitetut tieliikenteen yhteystarvemerkinä ja veneväylä. Kainuun liitto pyytää myös huomioimaan koko maakuntakaava-alueen koskevat yleiset suunnittelumääräykset, muun muassa rantojen käyttöä koskeva suunnittelumääräys.

Maakuntakaavamerkinä ja -määräykset on hyvä huomioida ja tarpeelliselta osin täydentää myös ranta-asemakaavan kaavaselostukseen. Ranta-asemakaavan jatkovalmistelussa esitetään tarkastelemaan ranta-asemakaavan suhdetta alueella voimassa olevaan maakuntakaavoitukseen.

Kainuun liitto pyytää tarkentamaan ranta-asemakaavan kaavaselostuksen kuvan 12 kuvatekstiä. Kuvassa on ote Kainuun maakuntakaavojen epävirallinen yhdistelmäkartasta (2023).

Kainuun liitolla ei ole muuta lausuttavaa ranta-asemakaavan laajennuksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavaluonnoksesta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus, suunnittelujohtaja

Marilla Viitanen, maankäytön suunnittelija

Jakelu Paltamon kunta, kirjaamo, Kimmo Mustonen, Kimmokaava

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto

Kauppakatu 1

87100 Kajaani

040 722 0900

<https://kainuunliitto.fi>

2496992-4

Kajaanin kaupunki
Ympäristötekniinen lautakunta
kajaani@kajaani.fi

Viite: Lausuntopyyntö 26.3.2026

Lausunto Otanmäki-Alussuo asemakaavaehdotuksesta

Kajaanin kaupunki on pyytänyt Kainuun liitolta lausuntoa Otanmäki-Alussuon asemakaavan ehdotuksesta. Asemakaavan suunnitteluala sijaitsee Otanmäen taajaman itäpuolella Kajaanin keskustasta noin 30 km lounaaseen. Asemakaavoitettavan alueen pinta-ala on noin 392 hehtaaria. Alue on aiemmin asemakaavoittamatonta. Kaava rajautuu pohjoisessa valtatiehen, lännessä Otanmäen asemakaavoitettuun alueeseen, etelässä rautatiehen ja idässä Laajankorven sähköasemaan. Asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa teollisuusalueen rakentuminen valtatiehen ääreen. Mahdollisia alueelle soveltuvia toimintoja ovat esimerkiksi datakeskustoiminta, muu energiaintensiivinen teollisuus ja sähkövarastointi sekä muu teollisuus ja varastotoiminta.

Asemakaava-alue sijaitsee Otanmäki-Humpinsuon osayleiskaavan suunnittelualaueella. Kainuun liitto on antanut lausunnon osayleiskaavan kaavaehdotuksesta 3.3.2026. Kainuun liitto on antanut lausunnon Otanmäki-Alussuon asemakaavan kaavaluonnoksesta 23.6.2025.

Lausunto asemakaavaehdotuksesta

Asemakaava ja sen muu kaava-aineisto on laadittu selkeästi. Kaavaselostuksessa on huomioitu maakunnan kehitystä pitkällä ja keskipitkällä aikavälillä ohjaavat lakisääteiset ja strategiset asiakirjat, maakuntasuunnitelma 2045 ja maakuntaohjelma 2026–2029. Kainuun liitto toteaa, että asemakaava tukee maakuntaohjelman tavoitteita teollisten symbioosien vahvistamisesta.

Kainuun liiton lausunto asemakaavan kaavaluonnoksesta 23.6.2025 on otettu huomioon asemakaavan kaavaehdotuksessa.

Otanmäki-Alussuon asemakaavan kaava-aineistossa on arvioitu kaavan suhdetta maakuntakaavaan. Kainuun liitto toteaa, että voimassa oleva maakuntakaava on ollut ohjeena Otanmäki-Alussuon asemakaavaa laadittaessa. Maakuntakaavoitus on otettu huomioon asemakaavoituksessa. Asemakaavan kaavaratkaisut eivät ole ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa.

Kainuun liitto toteaa, että Kainuun maakuntahallitus on päättänyt kokouksessaan 16.3.2026 (37 §) käynnistää maakuntakaavan tarkistamisen. Kainuun maakuntakaavan tarkistamisen tavoitteena on ajantasaistaa voimassa olevat Kainuun maakuntakaavat. Maakuntakaavassa tullaan käsittelemään kaikki keskeiset

maankäyttökysymykset lukuun ottamatta tuulivoimateemaa. Maakuntakaavan tavoitevuosi on 2040. Maakuntakaavan vireille tulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) nähtävillä olosta kuulutetaan 22.4.2026.

Kainuun liitolla ei ole muuta lausuttavaa asemakaavan kaavaehdotuksesta.

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiatuntija

Jakelu Kajaanin kaupunki kirjaamo

Tiedoksi Kainuun liitto kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4